

ב"ה, ראש השנה תשע"ז

חברי משפחת "ארץ חמדה",

יהי רצון שנזכה לפרוח מבחינה רוחנית וגשמית,

נאחל לכלל עם ישראל ומדינתנו להמשיך להשריש ערכים של אהבת האדם והארץ הטובה בכל אשר נלך.

לחיזוק ארץ חמדה

מהנעשה בבתי המדרש

לכל יידי וחברי משפחת "ארץ חמדה",

דורתנו, דור מופלאו כך קבע מן הראי"ה זצ"ל, מורו ורבו של מן הגר"ש ישראל זצ"ל.

ההישגים הרוחניים והגשמיים, שנגלים לנגד עינינו, כאשר אנו רואים את שיגשוגם של מדינת ישראל - מדינת היהודים ועם ישראל, ופריחתם, בשתי קומות החיים, הרוחנית והגשמית, זהו הפלא!

לצערנו, ה'מופלאות' בא לידי ביטוי גם בגלויים קשים של קיצוניות ושפל, שאוכלים כל חלקה טובה בחלק מתחומי החיים, גם הרגישים מאוד, שנוגעים בנימי נשמתנו.

נפתח בתפילה, יהי רצון שמכון "ארץ חמדה" יבלוט תמיד לטובה, ויגדל דור של מנהיגים שיוכלו את עם ישראל ומדינת ישראל בתחום הרוחני.

בית המדרש בירושלים

בשנה"ל תשע"ז, נזכה, בע"ה, לסיים בפעם הרביעית את לימודי סדר נזיקין ושו"ע חושן משפט, משימה כמעט בלתי אפשרית. אפשר לומר בוודאות כמעט מוחלטת, שבכל העם היהודי יש פחות מאלף רבנים (ונראה שפחות) שעמדו במשימה זו. למעלה מ-10% מהם, היום בוגרי "ארץ חמדה".

תוצאות המבחנים לקבלת התואר "דין ידין" מטעם הרבנות הראשית, שלהן חיכינו להם זמן כה רב, הראו כי שילוב מנצח של חסדי שמים ועבודה קשה מאוד, הניבו תוצאה מדהימה - כל רבני "ארץ חמדה" עברו את המבחנים.

לשנת הלימודים תשע"ז התקבלו שישה רבנים חדשים בוגרי הישיבות: מרכז הרב, ירוחם, הר המור, כרם ביבנה, אור עציון ושיח ידידיה. חברי התוכנית למונהיגות תורתית לתפוצות, מתקרבים לשלבי סיום המשימה שקבלו על עצמם. גם תוצאות מבחניהם לקראת קבלת כושר "רב עיר" מצוינות ומובילות את הממוצע הארצי. שני זוגות ראשונים של אברכים ונשותיהם, יצאו לסיור הכרות בקהילה ביוהנסבורג, דרום אפריקה. הרשמים ההדדיים מצוינים.

הלימודים בשנה שהסתיימה כללו גם העמקה בתחום של פסיקת הלכה למעשה, במציאות מודרנית משתנה, תוך דגש על הסוגיות עמן מתמודדות הקהילות בימינו אלה.

בשנה הבאה יתקיים, בע"ה, קורס גישור, תמשך ההשתלמות בנושא דיבור והופעה בציבור וכן יושם דגש על השתלמות בנושא חיזוק המשפחה היהודית.

ישיבת בני עקיבא "תורה ועבודה"

קבוצה חדשה של נוער - חברי ישיבת תורה ועבודה של בני עקיבא, צפון אמריקה, הגיעה ארצה והם מתארחים בבית המדרש. הנסיון המוצלח מהשנה שעברה בא לידי ביטוי גם בהרשמה לשנה זו. אחד מהבוגרים התגייס לצה"ל והשאר יצאו ללימודים בקמפוסים בארה"ב. שנת הלימודים ב'ארץ חמדה' הינה הכשרה לחיים של אהבת תורה, אהבת ארץ ישראל ומדינת ישראל, מה שיבטיח את המשך חייהם, ושל הסובבים אותם, כיהודים, במציאות של אחוזי התבוללות הולכים וגדלים. אנו רואים חשיבות עליונה בטיפוח קבוצות אלה.

בוגרים

בוגרי "ארץ חמדה" בשנה"ל תשע"ה, יצאו בשעטו"מ כל אחד לשליחותו.

הרב אליקים שריר ישמש כר"מ בישיבת ההסדר בראשון לציון.

הרב דניאל וסטפריד ישרת כר"מ במכינה ע"ש מן הגר"ש ישראלי "מגן שאול" בנודדים.

הרב דניאל רוזנפלד ישמש כר"מ בישיבת "תורה ועבודה" בארץ חמדה וכן כר"מ בתוכנית בני חו"ל בישיבת ההסדר "שעלבים". הרב אהרן פלדמן מונה כמנהל רשת בתי הדין "ארץ חמדה - גזית" וישמש גם כחוקר במכון "משפטי ארץ". אנו מאחלים לכל הבוגרים ונשותיהם, המשך הצלחה גדולה בהרבצת תורה ובקידוש שם שמים בכל הליכותיהם.

בית המדרש "ארץ חמדה" לרבנים קהילתיים ברעננה החל במרץ את שנתו השמינית בפתיחת מחזור שלישי של לימודי הרבנות. בית המדרש עסוק ראשו ורובו בלימוד תורה אינטנסיבי מהסוגיות ועד ההלכה למעשה - תוך שילוב עבודה קהילתית ענפה ומגוונת לטובת קהילת "אהל ארי" בה הוא שוכן, ולטובת העיר כולה. משנה לשנה אברכי בית המדרש עומדים בכבוד ובהצלחה במבחני הרבנות הראשית, בד בבד עם אינטגרציה גוברת והולכת בקהילה בהיקף של 8-9 שעות שבועיות של למידה בחברותות ובקבוצות קטנות עם נערי הקהילה, ובהפעלת חוגי תורה לילדים המתמלאים והולכים מדי שנה.

בית המדרש קלט שלושה אברכים חדשים, לאחר שסיימו ועזבו שלושה ותיקים: הרב תומר אנגלסמן, הרב יוגב עובד, הרב אוהד וייס. שניים מתוך שלושת המסיימים נשארו לגור בעיר על מנת להמשיך ולתרום מכישרונותיהם הברוכים, במוסדות חינוך ברעננה. החדשים מגיעים מישיבת רמת-גן והדרכה בישיבת מקור חיים; מישיבת נתיב אריה; ומהישיבה לבוגר"צ בעלי.

שנת השבע - "בואו נכנס לעומק השמיטה"

אלפי בני נוער ומבוגרים משתתפים בתוכנית הלימודים "שמיטה זה הזמן שלך" בשיתוף עם עמותת "שנת השבע". עד כה הועלו לאתר "ארץ חמדה" עשרים ושנים שיעורים. השיעורים הנוספים ימשיכו לעלות עד חג החנוכה, בעז"ה (סוף השנה החקלאית בארץ ישראל). התוכנית אפשרה שיח לימודי מעמיק בנושא חשוב זה ותגובות הלומדים היו נלהבות. "בית הדין הכללי", שהוקם כבי"ד מיוחד לעניין "אוצר בית דין", בהשתתפות נציגי כל המגזרים, פעל לאורך כל השנה. הדיונים התורניים התקיימו אחת למה שבועות, באווירה מרגשת ומרוממת. האחדות פיעמה ויצרה אווירה מיוחדת של קדושה, המתאימה לדיון בנושא "קדושת שביעית". מליון ק"ג של ירקות ופירות, הקדושים בקדושת שביעית, חולקו, לכל המגזרים, במחיר עלות (שכר עבודת החקלאי בלבד) בכל רחבי הארץ.

שיתוף הפעולה היווה דוגמה לאפשרות לקיום מצוות השמיטה בשמחה ובהנאה ולתזכורת ש"בשנה ללא רווחים, כולם מרוויחים". תחת חלוקה מתקיימת לסרוגין ב"ארץ חמדה" בירושלים.

שנת השבע
זה הזמן שלך

בתי מדרש בתפוצות והקשר עם הקהילות

תכניות הלימודים בתפוצות מתקדמות ומתפתחות.

התוכנית בהלכות גיטין, המשותפת ל-RCA וארץ חמדה, בה משתלמים רבנים מארה"ב וקנדה, מתקרבת לסוף שנתה הראשונה. רבנים נוספים הצטרפו לתוכנית.

חברי התוכנית להכשרת דיינים לקהילות אשכנז וצפון אירופה, נבחנו באחד המבחנים הפנימיים לקראת הסמכתם, מטעם 'ארץ חמדה'. התוצאות הוכיחו כי אכן הם עומדים במשימה.

הקשר עם רבני איטליה הוא בבחינת 'תמידים כסדרם'. שיתוף הפעולה עם הקהילות תורם להתחזקותן מבחינות רבות. אנו במגע עם מנהיגי קהילה חשובה נוספת באירופה בענין פתיחת תכנית לשיתוף פעולה להכשרת רבנים.

צפנת ישעיה - מעוזיה ועד אחז

הנביא ישעיהו פעל באחת מהתקופות הסוערות והדרמטיות ביותר בחיי האומה הישראלית, תקופה של ציפייה למשיח שנושברה ברעש אדמה נורא, וחוללה גם מהפך רוחני ופוליטי. האור בקצה המנהרה הפציע שוב רק בימיו של חזקיהו.

צפנת ישעיהו: מעוזיה עד אחז מפגיש אותנו עם שלושה מלכים שעמדו בצומת היסטורי זה בתולדות עמנו: עוזיה, המלך שדרש את האלוהים אך לקה בצרעת בעקבות חטאו; יותם, המלך הצדיק ביותר בתולדות עמנו; ואחז, המלך אשר הכיר בקב"ה אבל לא האמין בהשגחתו.

בביאורו לנבואות ישעיהו, נצמד הרב כרמל, לדברי חכמינו וגדולי הראשונים, ומציע דרך מרתקת ללימוד תנ"ך בעקבות חז"ל. קריאה זו מבהירה את התכנית האלוהית ומבררת סוגיות עקרוניות באמונה. צפנת ישעיהו מגלה לקורא את משמעות הנבואות לדורו של הנביא ואת הרלוונטיות שלהן לדורנו..

הספר ניתן להזמנה בחנות הספרים באתר 'ארץ חמדה'.

מ. וסרצוג ביטוחים

מ. וסרצוג ביטוחים
טל' 1700-508080 | פקס 02-6245187
רח' מרדכי בן הלל 2 ת.ד. 2433 ירושלים 91123

י.ק.ב. סוכנות לביטוח
בנצי קפלן

דרך בית לחם 152 ירושלים
02-5654888
02-6737075

45 Hadekel St. Tel Mond 40600 P.O.Box 75 Israel
רח' הדקל 45, ת.ד. 75 תל מונד
טל: 972-9-7969955 | פקס: 972-9-7969966
www.balmoral.co.il
Contact person Darren Platzky, e-mail: Darren@balmoral.co.il

עייני המכון תופסים מקום מרכזי וחשוב בחיי המשפחה שלנו... הדגש מבחינתי והמדד להצלחה, איננו רק ברמה הגבוהה של הרבנים הלומדים במכון, אלא בעיקר בעבודת המידות שלהם והיחס ב"בין אדם לחברו"... ברכה וחיזוק לנשות האברכים על חלקן החשוב והמשמעותי בהצלחת 'ארץ חמדה'.

שיתוף אמיתי שמתעקש לא להתערב

שיחה עם בת שבע כרמל, אשתו של ראש המכון הרב יוסף כרמל

תקופת הילדות בירושלים בשנות ה-50 וה-60, הייתה שונה מאוד מהחיים והמציאות בה גדלו ילדנו וגדלים נכדנו, אלה היו בהחלט שנים של הסתפקות במועט, אבל השתדלתי לשמוח ולהודות על מה שכן היה.

אחת מחוויות הילדות המשמעותיות בחיי הייתה מלחמת ששת הימים וההצלה הגדולה. אני זוכרת, כאילו היה זה אתמול, את ההתרגשות הגדולה כשהכריזו: הר הבית בידנו. יחד עם אלפים מעם ישראל צעדתי בחג השבועות, בפעם הראשונה, לכותל עם אבי ז"ל. קשה לתאר, היום, את התרוממות הרוח של אותם הימים.

נולדתי בירושלים להורי, משה ורחל פלנר ז"ל, כבת יחידה אחרי שני אחי. אבי ואמי הצליחו, ב"ה, לעלות לארץ ישראל ערב השואה. לצערי לא זיכיתי להכיר את הדור הקודם כולל הסבים והסבתא (שעל שמה אני קרויה נקראתי).

היום, ב"ה כסבתא, אני מבינה איזו חוויה מדהימה הפסדתי ולכן אני משתדלת להעניק בכפלי כפליים לנכדי את מה שאני לא קיבלתי. עם סיום לימודי יצאתי לשרות לאומי בקרית ארבע היא חברון. הייתה זאת עבורי שנה מיוחדת. עזבתי את החממה כבת קטנה ומפוקת והתמודדתי עם אתגרים ופתרון בעיות כשאין לי את הליווי הצמוד של ההורים.

לקראת סוף שנת השירות זיכיתי להכיר את בעלי, שהיה במחזור הראשון של ישיבת ההסדר בקריה לא הכרנו זה את זה למרות ששנינו גדלנו באותה שכונה בירושלים. אני יכולה להעיד שזה הדבר הטוב ביותר שקרה לי בחיי. מודה לקב"ה (ולא מספיק) על הזכות שנפלה בחלקי להיות שותפה אמיתית של אישי.

הקמנו את ביתנו בקרית ארבע שם נולדו: אריאל בנו הבכור, התאומות שירה ונעמה וביתנו רחלי.

הזכות לגדל תאומות זהות עם כל המשמעות שיש בכך היא חוויה חזקה ומאתגרת. מצד אחד, הזהות הגופנית היתה מוחלטת ומצד שני, היה ניסיון לגדל כל אחת כאישיות עצמאית ומיוחדת בפני עצמה.

החיים בקרית ארבע סבבו סביב הלימודים בישיבה והפעילות בבית התחילה בחצות הלילה, כשהסתיים סדר ערב.

בשנת תשמ"ד החלטנו לחזור לירושלים, העיר בה נולדנו, אז החל להתבשל הרעיון להקים את "ארץ חמדה" ושם בהמשך נולדה ביתנו הקטנה אביטל.

זכינו בשותפותו של הרב שאול ישראלי זצ"ל. הערכתי מאוד את אישיותו הצנועה ומידותיו המיוחדות, קשר נעים ומשמעותי נוצר ביני ובין אשתו בת שבע ז"ל. הרשו לי לשתף בחוויה שהרשימה אותי: בסוף ברית המילה של נכדם ניגש הרב ישראלי לאשתו, נשק לה על ראשה ואיחל לה מזל טוב, הבעת חיבה מאופקת זו הייתה לדעתי שיעור מופלא בזוגיות אמיתית ועמוקה.

אם תשאלו את בעלי על הדבר השני, הכי טוב שקרה לו, הוא יענה לכם: להכיר את הרב משה ארנוייך. אני בהחלט מסכימה איתו. הרב ארנוייך שותף אמיתי לכל דבר, גדול בתורה ומאיר פנים לכל אדם. יחד איתו זכה מכון 'ארץ חמדה' בצוות חינוכי נפלא ולצוות מנהלי מסור ומוכשר, שנותן כתר ומאפשר את הצלחת המכון ועל כולם ההנהלה הציבורית המורכבת ממתנדבים, תומכים ותורמים.

קיבלתי על עצמי שתי החלטות חשובות:

האחת, לא להתערב בעייני 'ארץ חמדה' והשניה, לפתח תחום בו אוכל לתרום לעם ישראל בכיוונים אחרים.

אני עוסקת כמעט 30 שנה בחינוך ובהצלחת נוער שלא מצא עצמו במסגרות הרגילות. נפלה בחלקי זכות לעסוק בשליחות חשובה זו, שבעיני היא עבודת קודש לכל דבר. אני משתדלת להקנות לתלמידים כישורי חיים וערכים, המבוססים על אמון וכבוד, ככרטיס כניסה להשתלבותם כאזרחים שווים וזכויות וחובות בחברה הישראלית. משימה זו תובענית ביותר אבל מעניקה לי סיפוק רב.

למרות אי המעורבות שלי בניהול 'ארץ חמדה', עייני המכון תופסים מקום מרכזי וחשוב בחיי המשפחה שלנו. כדי שהמכון יפרח יש צורך בעבודה סביב השעון, הכוללת לעיתים קרובות נסיעה להפצת תורה ברחבי העולם. אני מודה שעד היום אינני אוהבת את התקופות בהן אישי נוסע, אבל מבינה שאין ברירה.

ההתפתחות של 'ארץ חמדה' בתחומים שונים מרגשת אותי כל פעם מחדש. הדגש מבחינתי והמדד להצלחה, איננו רק ברמה הגבוהה של הרבנים הלומדים במכון, אלא בעיקר בעבודת המידות שלהם והיחס ב"בין אדם לחברו". ובנימה אישית אוסיף ברכה וחיזוק לנשות האברכים, על חלקן החשוב והמשמעותי בהצלחת 'ארץ חמדה'.

לסיכום אני מאחלת לנו, שנזכה לעוד הרבה שנים של עשייה משותפת והתחדשות, עם כל הצוות והכל בבריאות טובה, בנחת ובשמחה.

שו"ת במראה הבזק

מפעל השאלות והתשובות

כרכים חדשים של מפעל השו"ת באנגלית של "ארץ חמדה", יצאו בקרוב לאור. בארכיון המכון כ-20,000 תשובות בשפות זרות, שנשלחו ל"בעלי בתים" מרחבי העולם היהודי. השאלות והתשובות מהוות ראי, דרכו משתקפים החיים היהודיים בתפוצות. זוהי דרך חדשה של שותפות בין מרכז תורני ארץ ישראל מכל בחינה וקהילות הנאבקות על המשך חייהם היהודיים, בעולם כה מאתגר רוחנית וטכנולוגית. התשובות מהוות דוגמה למחויבות מלאה להלכה עם הבנת המציאות המיוחדת עמה מתמודד כל שואל. מתן האפשרות לשאלות ותשובות, שלא בשפה העברית, פותחת חלון לספקטרום רחב של יהודים בכל אתר. תוכנית זו פועלת בשיתוף משרד הדתות וה OU - ארגון הכשרות והקירוב הגדול בעולם.

אירוח קשה

שאלה: יש לנו חברה שכאשר מגיעה לביקור מארה"ב, והיא נמצאת באזורנו, היא קופצת אלינו לארוחות. אמש, בפעם הראשונה, היא נשארה ללון אצלנו וזה היה, איך אומרים, סיוט! היא קבלה כמה שיחות במשך הלילה, שהעירו אותנו וגם, למרות שהזוהרה, הפעילה את האזעקה. עכשיו נראה שהיא רוצה להשאר ללילה נוסף ואולי אף לחזור בעתיד. האם אנו רשאים לסרב לבקשתה?

תשובה: קשה מאוד לענות על שאלה זו, לא רק בגלל שזה קשה לחזות את התרחישים האפשריים, אלא משום שיש סתירה בין ערכים, כפי שנסביר.

הכנסת אורחים היא מצוות דרבנן הנלמדת מצווי התורה "ואהבת לרעך כמוך" (רמב"ם, אבל יד, א). זה מתייחס גם לאורחים עניים וגם לאורחים עשירים ולהלכה, אפשר לקיימה אפילו אם מבקשים תשלום עבור הוצאות (מזון, שיחות טלפון וכדו'), וזאת על ידי הענקת מקום חם ונעים לשהות בו (אהבת חסד ג, א).

כך, גם אם משהו יכול להרשות לעצמו לשהות בבית מלון (ואולי, מבחינתו, הוא אמור לעשות זאת), אם הוא מבקש לשהות בבית המארז או שהמצב הוא שהזמנה כזו היא הדבר הנחמד והנורמלי, בדרך כלל המצווה קיימת.

ישנה שאלה כללית לגבי החיוב לקיום מצווה שיש בה מחיר פיזי או רגשי גבוה, וזה בא לידי ביטוי בהקשרים שונים. בספר "Living the Halachic Process" (כרך ב, תשובה D-15) עסקנו במישהו שעלול לקבל תגובה אלרגית מתונה מאכילת מצות בפסח. הנחת היסוד היא שאין על האדם חיוב לגרום לעצמו להיות חולה על מנת לקיים מצווה, ובזמן שזה קשה לקיים, על האדם לנסות לשער מהו ה"מחיר" שאדם אמור לשלם על מנת לקיים את המצווה. במקרה הזה, כאשר זו שאלה של הצרכים שלך מול הצרכים והרגשות של זולתך, בהחלט לא קל לקבוע בעניין זה, אבל, ראוי להשתדל לשקול זאת באופן אידיאלי וביחד עם זאת מציאותי. הזמנות של סידור חילופי הנה גורם משפיע בהקשר זה. (אהבת חסד ג, ב).

ישנו פרט נוסף במורכבות שאלה זו. כמו שמצפים מהמארז, ובמידה רבה, מצווה להעניק מעצמו על מנת לשמח את האורח ולתת לו הרגשה שהוא רצוי (שם א) כך גם האורח נדרש לא להגזים ולנצל את קבלת הפנים (הליכות בין אדם לחבירו ח, כח). אם האורח גורם נזק ישיר למארזיו, הם אינם נדרשים להמשיך ולארח אותו (שם ו, בשם ספר חסידים). אנו בהחלט נאמר שאם האורח גונב מהמארז, (נראה שגם אם המארז מוכן להוציא סכומים אלו כדי להאכילו), אפשר לבקשו לעזוב.

אפשר לטעון שגזל שניה היו שקול. מצד שני, זה קשה לדעת איפה לשים את הגבול במקרה כזה (אחרת, כולנו נהיה גנבים באחד הימים). נקודה אחרונה הקשורה לעניין היא שאם האורחת שלכם ממשכיה בחוצפה לנצל לרעה את זכויותיה, היא חוטאת מאוד. על ידי זה שאתם מאפשרים לה להמשיך לנהוג כך, אתם, ללא כוונה, בדרך זו או אחרת, מסייעים לה להמשיך לחטוא. הרמב"ם (ספר המצוות, עשה 205) אומר שתוכחה, בנוסף לתיקון חטאים "דתיים" וחטאים המשפיעים על הזולת, הנה כלי הוגן בידי מי שמונצל על ידי חבירו (בניגוד לשמירת טינה בלב - ויקרא יט, יז). אנו אמנם זהירים בעניין שימוש בתוכחה, אך אין זה לטובת האורחת שלכם אם תאפשרו לה להמשיך ולהציק לכם.

לאחר שכל זה נאמר, אנו חושבים שאתם צריכים לשקול ברצינות את האפשרות שהאורחת שלכם לא היתה מודעת עד כמה התנהגותה הפריעה לכם. לא סביר שהיא תפעיל שוב את האזעקה, ואתם יכולים לנתק את הטלפון או לציין ברוגע שהצלצולים מאוד מפריעים לכם. אנו תקווה שהחברה שלכם היא אישה נחמדה שתהיה בעתיד אורחת טובה יותר. לכן, אם הנכם יכולים לנהוג עמה בסבלנות ללילה נוסף ולראות איך זה הולך, אתם, כנראה, תעשו מצווה גדולה, גם אם אפשר לטעון שיש לכם זכות להשתמש. תרגישו בנוח להיות בקשר לגבי התפתחות העניינים.

שנה טובה ואתוקה!

שלום וסרטייל
י"ר ההנהלה

הרב משה ארנוייך
ראשי המכון

הרב יוסף כרמל

IN ISRAEL
Donations to Eretz Hemdah Are tax deductible under Section 46 of Income Tax Ordinance.
Donations via credit card can be done through our office or website

IN USA
American Friends of Eretz Hemdah
c/o Olympian, 8 South Michigan Ave.
Suite 605 Chicago, IL 60603 U.S.A.
Our Taxpayer ID#: 36-4265359

IN CANADA
Make out a check to the order of:
Mizrachi Organization of Canada
c/o Eretz Hemdah, POB 8178,
Jerusalem 91080 ISRAEL

IN ENGLAND
UK Friends of Eretz Hemdah
Mr. M. Storfer, Japonica House
8 Spring Villa Park Flr: 1, Edgware, Middx. HA8 7XT
ENGLAND / Registered No. 1084816

IN SWITZERLAND
Verein der Freunde von Eretz Hemdah
Mr. D. Guggenheim
Hesligenstrasse 24, CH- 8700 Kusnacht,
SWITZERLAND

IN SOUTH AFRICA
South African Friends of Eretz Hemdah
Mr. Clive Ginsberg
88 Peglyn Rd., Glenhazel, Johannesburg 2192
SOUTH AFRICA